

A lelőhelyet és környezetét korábbi építkezések során bolygatták, így érintetlen rész csak a domb K-i, jelenleg szondázott felén várható. A dombtető (és egyben a lelőhely) Ny-i fele részlegesen építési törmelékkel van feltöltve és változó mértékben bolygatott, aminek mélysége ismeretlen. A lelőhely egy része minden bizonnyal elpusztult a domb ÉK-i, telekhatár melletti részén.

A leletek a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat pécsi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a Magyar Nemzeti Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Vogl Angéla, Zsubori István technikusok. A geodéziai felmérést a Szakszolgálat pécsi geodéziai csoportja végezte.

BOLDOG ZOLTÁN

131. Dunaföldvár, Felső-rév (KÖH 71913)

(Tolna megye) B, Ró, A, Á

A Boldog Zoltán vezette próbafeltárás után a megelőző feltárást 2010. június 22. és július 30. között végeztük a 0109/4, 0111/32, 0116/9 hrsz.-ú ingatlanokon, 14 657 m²-en.

A kijelölt ásatási területen három fő régészeti korszak található: bronzkor (kora és késő bronzkor), késő avar kor és Árpád-kor, mindhárom telepként. A területet az avar- és az Árpád-kori telepek részét képező árkok, árokrendszerek hálózta be. Ezenkívül római korinak meghatározható árkokat azonosítottunk.

A bronzkori objektumok a területen jellemzően szórta helyezkedtek el, de az É-i és a D-i részen egy-egy sűrűn egymás mellé ásott objektumcsoportot találtunk. A leletek többségét agyagedények töredékei alkotják, közöttük díszkerámia és mindennapi használatra szánt kerámia egyaránt. Kiemelendő egy egészen előkerült nagyméretű, mintegy 70 cm magas tárolóedény, hombár.

Az avar kori házak és határoló árkok az ásatási terület középső és É-i részén helyezkedtek el. Az avar telep É-i irányban, a beruházási területen kívül nyilvánvalóan folytatódik. Kiemelendő lelet egy ház agyagpadlójába karcolt és szerencsésen fennmaradt malomjáték tábla.

Az Árpád-kori objektumok – házak, műhelyek, vermek – főként a terület középső és D-i részén találhatók. A telepet négy oldalról többször megújított árkok, árokrendszer határolta, az árkok mentén több edényégető kemencével, kemencebokkal. A számos fazekaskemence miatt lényegében fazekastelepről beszélhetünk.

A leletek a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat budapesti regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a Magyar Nemzeti Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Vogl Angéla, Zsubori István technikusok. A geodéziai felmérést a Szakszolgálat pécsi geodéziai csoportja végezte.

MIKLÓSITY SZŐKE MIHÁLY

132. Dunaszekcső, Magtár (Vörösmarty tér) (KÖH 63526)

(Baranya megye) Ró, Kö

2010. májusban próbaásatást végeztünk a lelőhelyen.

A római időszak korábban is megtalált 3–4. századi épületomladéka került elő geometrikus díszítésű freskótöredékekkel és COH VII BR téglákkal együtt. A római épület falait nem találtuk meg a Magtáron belül. A korábbi évek próbaásatásaival egybevetve a római szint az épület Ny-i végében intenzívebb, közvetlenül a belső járósínt alatt felhalmozódott omladékból áll. Innen a felszíni járósínttel együtt enyhén lejtett D-felé. A római réteg K-i irányba vékonyodott és ellentétben a felszínnel, meredeken lejtett lefelé, vagyis 1700 évvel ezelőtt a Duna hordaléka és a későbbi part menti teraszosítás nem töltötte fel a területet.

Megtaláltuk a válltaggal (= diadalív indítása?) rendelkező, apszisos záródású, vastag falú (110 cm), 6 m széles kőtemplom maradványait. 1716-ból már forrásokkal igazolható az (újja?)építése, de 1735-ben leégett, majd egy év múlva újjáépült, végül 1810-ben magtárrá alakították. 1750-ben temették el itt a 30-as éveiben járó Stroch(?) András plébánost, akinek sírját a magtárrá való átalakításkor az egyik pillérrel megbolygatták és az ásatás során mi is megtaláltuk. Az előkerült középkori pénzek alapján feltételezhető középkori templomelőzményt egyelőre az írott forrásokban szereplő szekcsői középkori keresztény vallási építmények (Szenháromság templom, Szenháromság kápolna, Szt. János templom, Szt. Jakab templom a Mária-oltárral, Monyoka falu kolostora, Szt. Márton templom, Remete-kápolna) egyikével sem tudtuk megnyugtató módon azonosítani. Az 1716-ban épült templom azonban már a Szenháromság tiszteletére épült.

GÁBOR OLIVÉR

133. Dunaszekcső határa

(Baranya megye) R, B, LT, Ró, Kö

2010 folyamán régészeti megelőző feltárásokat végeztünk a Városföld–Drávaszerdahely között építendő gázvezeték-fektetés által érintett lelőhelyeken.

Alsó-Szentimre-dűlő (HT-56 lh., KÖH 68573): Március 30. és április 8. között a gázvezeték nyomvonalában a lehumuszolt 867 m²-ből 524 m² bizonyult régészeti objektumokkal fedettnek. A lelőhely a halastavaktól ÉK-re, az itt futó É–D irányú kisebb vízfolyás K-i partján húzódó lapályon, ill. enyhén emelkedő domboldalon lokalizálható. A feltárás során 23 régészeti objektum került elő, ezek két rossz állapotú kemence és 3 egymással párhuzamos rövid árok kivételével mind hulladék- vagy élelemtároló gödrök voltak. A feltárt objektumok nagy része – a több esetben igen nagy méretük ellenére – régészeti leletanyagban meglehetősen szegény volt. Az előkerült leletanyag alapján a lelőhelyen a rézkori badeni kultúra, ill. a bronzkori mészbetétes edények kultúrájának településrészele azonosítható.

A lelőhely patak felé eső, Ny-i végében a gépi humuszolás során több régészeti objektumot azonosítottunk, de a gyorsan feltörő és több mint 1 m-es szinten állandósuló talajvíz miatt ezeket még állandó szivattyúzással sem tudtuk feltárni.

Duna-part (HT-150 lh., KÖH 74655): Június 26–30. között elvégeztük a régészeti megfigyelést a nyomvonal 129+550 és 129+850 km-szelvényei között. A lelőhely a Duna-part közelében, egy juhásztanya mellett lokalizálható. A gázvezeték nyomvonalában 631 m² volt régészetileg pozitív. A területet a modern korban többször bolygatták, ezért csak egyetlen objektum volt egyértelműen elkülöníthető, egy jó állapotban megmaradt nagyméretű kemence. A többi objektum azonosítása és leletanyagának megmentése érdekében a szelvényben összesen 16 keresztirányú szondát ástunk, melyekből jelentős mennyiségű kelta és római kori leletanyagot gyűjtöttünk. A kutatóárkokban több helyen megfigyelhetők voltak a lelőhelyet elpusztító modern kori tanyaépületek maradványai, valamint egy közműárok.

Felső-Szentimre-dűlő I. (HT-53 lh., KÖH 68471): Június 14. és július 1. között elvégeztük a régészeti megfigyelést a lelőhely újabb részletén, ahol a humuszréteg gépi eltávolítása során több régészeti objektumot azonosítottunk a nyomvonal 132+197 és 132+347 km-szelvényei között. A lelőhely az 56. sz. főúttól Ny-ra, a Leánka-patak két oldalán emelkedő domboldalon található. A lelőhely egy részét (a pataktól Ny-ra) 2009-ben feltártuk, az újabb objektumok a pataktól K-re kerültek elő. A gázvezeték nyomvonalában 1021 m²-nyi nyesett területből régészetileg pozitív 598 m² volt. Az objektumok a pataktól K-re sűrűn helyezkedtek el, 2 nagyméretű, hosszan elnyúló többosztatú árok mellett 2 viszonylag ép kemence érdemel említést. Az egyik kemence É-i oldalából egy füstölőjárat indul É-i irányba, de ez fél méter után megszakad, valószínűleg beomlott. A másik kemence kétosztatú, egy kis ovális alakú előtérrel. Belső terében a sütőfelület alatt kerámiatapasztást figyeltünk meg. A feltárt objektumok a római korba sorolhatók.

Felső-Szentimre-dűlő II. (HT-54 lh., KÖH 68477): Április 2–9. között a 053/38–41 hrsz.-ú ingatlanokon a nyomvonalban lehumuszolt 635 m²-ből 224 m² volt régészetileg fedett. A lelőhely az 56. sz. főúttól Ny-ra, a Leánka-patak Ny-i partján, a patakkal párhuzamosan húzódó dombhát mögött, egy a környezetéből kiemelkedő kisebb dombháton helyezkedik el, a HT-53 lelőhelytől mintegy 150 m-re. A humuszolás során 5 régészeti jelenség és 12 stratigráfiai egység került elő. Ezek közül az egyik egy mélyebb méhkas alakú tárológödör, egy másik, kisebb gödörből pedig jelentős mennyiségű kerámiatöredék és állatcsont került elő. A többi objektum nagyobb méretű, de leletanyagban igen szegény gödör volt. Az előkerült leletanyag alapján a feltárt objektumok egy kisebb őskori telep részei, amely a rézkori badeni kultúra időszakára keltezhető. A nyomvonal 132+528–132+826 km-szelvényei között

újabb 5 régészeti objektumot azonosítottunk, ezekben a korábbi feltáráshoz hasonló szerény mennyiségű badeni leletanyag volt. A lelőhelyrész egyértelműen a korábban feltárt HT-54 lelőhely folytatása.

Gyerma II. (HT-147 lh., KÖH 74651): Június 30. és július 7. között több régészeti objektumot azonosítottunk a nyomvonal 135+574–135+947 km-szelvényei között. Ezeket a 2009-ben feltárt HT-57 lelőhelytől Ny-ra emelkedő domb tetején észleltük, de a két lelőhely között összefüggés nem állapítható meg. A gázvezeték nyomvonalában 1380 m²-t humuszoltunk le, ebből régészetileg pozitív 474 m² volt. A lelőhely két részre különült el, a K-i felén egy szép, őrlőkővel és téglával kirakott szájnylású középkori kemence, valamint több árok és gödör található, de azonosítottunk egy modern kori tanyaépületet is. A Ny-i felén egy kutyacontváz mellett két leletanyag nélküli kisebb gödör volt.

Munkatársak: Birkás Péter, Fenyvesi Anita, Mrenka Attila, Németh Réka, Vadas Livia.

LIGNER JÁCINT

134. Dunaszentgyörgy, Dömötör utca-6. sz. út között

(KÖH 58698)

(Tolna megye) Ő, Ró, Á

2010. augusztus 11–13-án terepbejárást és a műszeres lelőhely-felderítést végeztünk Dunaszentgyörgy külterületén. A régészeti kutatást a Fadd-Paks gázvezeték 18,53 km-es nyomvonalának földmunkái tették szükségessé. A terepbejárást során a tervezett gázvezeték nyomvonalát a vezeték gerincvonalától 50-50 m szélességben kutattuk.

A nyomvonalnak a Fadd gázelosztó állomástól a Dunaszentgyörgytől D-re, a községi döngkútig terjedő szakaszán nem észleltünk régészeti örökségi elemet. A nemrég Czövek Attila (Wosinszky Mór Múzeum) által bejelentett római kori útrészlet (KÖH 74075) azonosítása az ÉNy-DK-i irányú dűlőút mentén nem volt lehetséges.

A lakott területtől D-i irányban nagyszámú római kori kerámia, ill. 2 db pénzérme került elő. A felderítés során a településtől DNy-i irányban, a községi döngkúttól 300 m-re ÉK-re azonosítottuk az 58698 lelőhelyhez kapcsolódó régészeti területet. A felszínen gyűjthető kerámiatöredékek alapján őskori, római kori és középkori (Árpád-kor) lelőhelyet valószínűsítünk.

Munkatársak: Tóth Bálint, Nagy Balázs, Szabó Zoltán.

LIGNER JÁCINT

135. Dusnok, Kengyelus-hát

(KÖH 76653)

(Bács-Kiskun megye) Ő

2010. november 26-án helyszíni szemlét végeztem a település tervmódosítással érintett területén, mely kül-